

обеспечения, формирование информационной инфраструктуры;

3) расширение международной деятельности, инновации в муниципальных органах управления массовым спортом;

4) формирование целевых программ [3, с. 56].

Выводы. После проведения данной работы можем сделать следующие выводы:

1) в условиях децентрализации власти в Украине спорт и физическая культура переживают ряд проблем и трудностей, таких как проблемы со спортивной инфраструктурой, обеспечением тренировочными базами, общим низким уровнем развития спорта и физической культуры среди населения;

2) развитие и становление спорта и физической культуры в Украине являются один из важных направлений развития украинского общества в условиях децентрализации власти;

3) есть ряд перспектив и решений сложившихся проблем в изучаемой сфере, которые могут способствовать развитию физической культуры и спорта в Украине.

Перспективы дальнейших исследований. В данном направлении возможно дальнейшее изучение и проведение исследований. Так как тема является актуальной и затрагивает вопросы, связанные с трансформациями общества Украины, она будет пополняться новыми данными и исследованиями.

Список использованной литературы:

1. Постановление Верховной Рады Украины «Об обеспечении устойчивого развития сферы физической культуры и спорта в Украине в условиях децентрализации власти» URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1695-19> (дата звернення 15.11.2016).

2. Проект бюджету Міністерства молоді та спорту України на 2017 рік URL: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/27074> (дата звернення 15.11.2016).

3. Ніколаєв О. А. Роль держави у розвитку фізичної культури і спорту / О. А. Ніколаєв – Миколаїв: Чорном. держ. ун-т ім. Петра Могили, 2012. – (Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»). – (Державне управління; вип. 182). – С. 55–59.

4. В Верховной Раде состоялись парламентские слушания на тему: «Пути развития физической культуры и спорта в Украине в условиях децентрализации власти» // Верховная Рада Украины. Официальный портал. URL: <http://portal.rada.gov.ua/ru/news/page/news/Novosty/Soobshchenyya/126952.html> (дата звернення 15.11.2016).

5. Министерство молодежи и спорта Украины. URL: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua> (дата звернення 15.11.2016).

УПРАВЛІНСЬКІ, ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ, СОЦІОЛОГІЧНІ ТА ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

МАРИНИЧ В. Л., кандидат наук з фізичного виховання і спорту

КНИШ О., студент 4 курсу

*Національний університет фізичного виховання і спорту України,
Україна*

РОЛЬ СПОРТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РОЗВИТКУ АДАПТИВНОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ

Анотація. В дослідженні обґрунтовані шляхи вдосконалення діяльності спортивних організацій, що функціонують в системі адаптивного спорту України. Виявлено сучасний стан розвитку ДЮСШ, що займаються підготовкою спортсменів з інвалідністю.

Ключові слова: адаптивний спорт, спортсмен з інвалідністю, спортивні організації.

Вступ. Проблема життєдіяльності людей з фізичними вадами та їх адаптації розглядалася здавна. Завдяки перманентності розвитку адаптивної фізичної культури і спорту перед людьми з інвалідністю виникають умови для розкриття їх фізичних та духовних можливостей. Саме заняття адаптивним спортом зумовлює людей з фізичними вадами до вдосконалення особистості, самореалізації та розширення соціальних контактів. Від діяльності спортивних організацій, які організовують таку роботу, залежить залучення людей з інвалідністю до занять адаптивним спортом.

З огляду на виклики, які постали перед Україною, пов'язані зі збільшенням кількості людей з інвалідністю внаслідок військових дій на Сході країни, актуальним є забезпечення ефективної роботи спортивних організацій, які розвивають адаптивний спорт. У наукових дослідженнях українських вчених С. Адирхаєва, І. Акімкіна, Ю. Бріскіна, С. Матвєєва, І. Когут, Є. Гончаренко, П. Буйлова, А. Гриценко, В. Дідуха, О. Каленик знайшли своє відображення питання, які виокремлюють головні тенденції розвитку адаптивного спорту в Україні, особливості організації тренувального процесу. Проте існує необхідність визначити основні напрями діяльності спортивних організацій в Україні задля підвищення ефективності їх функціонування.

Мета – обґрунтування шляхів вдосконалення діяльності спортивних організацій, що функціонують в системі адаптивного спорту України.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати становлення спортивних організацій в адаптивному спорті України.
2. Виявити сучасний стан розвитку ДЮСШ, що займаються підготовкою спортсменів з інвалідністю.
3. З'ясувати перспективні напрями діяльності спортивних організацій в

адаптивному спорті.

Матеріали і методи дослідження: аналіз та обробка даних літературних джерел та мережі Інтернет; синтез та узагальнення.

Результати дослідження та їх обговорення. Нині Україна займає належне місце у світовій спільноті за досягненнями спортсменів в адаптивному спорті. В країні започаткована державна система управління спортом людей з інвалідністю, яка відображена в нормативно-правових документах.

Адаптивний спорт (спорт інвалідів) є різновидом адаптивної фізичної культури. Його мета – реалізація здібностей людини і порівняння їх із здібностями інших людей, що мають аналогічні проблеми в розвитку [1]. Зазначимо, що адаптивний спорт орієнтований на змагання, на досягнення максимальних результатів. Тобто ключовим є установка на рекорд – це і є головна відмінність адаптивного спорту від всіх інших видів адаптивної фізичної культури. Необхідною умовою на заняттях адаптивним спортом є об'єктивна класифікація спортсменів за здібностями, прагнення до максимального зрівнювання шансів на перемогу.

В Україні до системи фізичної культури та спорту людей з інвалідністю входять такі підсистеми: лікувально-реабілітаційна; фізкультурно-оздоровча; масовий спорт людей з інвалідністю; спорт вищих досягнень, включаючи змагання [2].

У 1992 р. шляхом об'єднання національних федерацій спорту людей із вадами опорно-рухового апарату, вадами зору, слуху та інтелекту утворився Національний комітет спорту інвалідів України (НКСІУ), який представляє Україну у міжнародному паралімпійському та дефлімпійському русі і виконує функції Національного паралімпійського комітету. За оцінками Міжнародного паралімпійського комітету, міжнародних спортивних федерацій людей з інвалідністю, адаптивний спорт в Україні розвивається на надзвичайно високому рівні [4].

Зауважимо, що за рішенням Президента України у 1993 р. було створено Український Центр фізичної культури та спорту інвалідів «Інваспорт», спеціалізований державний заклад, який підпорядковується НКСІУ та Міністерству молоді та спорту України та забезпечує створення належних умов для реалізації державної політики у зазначеній сфері.

До системи закладів «Інваспорт» входять 25 регіональних центрів, 80 їх відділень в регіональних та місцевих центрах, 24 дитячо-юнацькі спортивні школи для інвалідів (ДЮСШ) і 148 фізкультурно-оздоровчих клубів. «Інваспорт» забезпечує також діяльність штатної збірної команди України з видів спорту інвалідів, кількість штатних одиниць якої на 01.01.2015 р. складала 410 осіб (315 штатних одиниць спортсменів-інструкторів та 95 штатних одиниць тренерів) і фактично складається із 531 спортсмена-інструктора та 152 тренери. Згідно зі статистичними даними у 9 областях України, завдяки методичній та організаційній допомозі регіональних центрів «Інваспорт», при ДЮСШ функціонують додатково 24 відділення для дітей з інвалідністю. Фізкультурно-спортивну та реабілітаційну роботу в ДЮСШ здійснює 171 штатний тренер [5].

В Україні в ДЮСШ в усіх регіонах фізкультурно-спортивною роботою охоплено

5084 дітей з інвалідністю: з вадами слуху – 2327 осіб; з вадами зору – 578 осіб; з ураженнями опорно-рухового апарату – 1462 осіб та вадами розумового і фізичного розвитку – 717 осіб. Проте частка дітей з інвалідністю, які займаються спортом, до загальної кількості дітей з інвалідністю в нашій країні незначна (рис. 1).

Рис. 1. Частка дітей-інвалідів, що займаються у ДЮСШ

Важливим чинником розвитку адаптивного спорту в державі виокремимо об'єднання зусиль в діяльності НКСІУ та «Інваспорт», що сприяє інтеграційним процесам на національному та міжнародному рівнях.

Наприклад, проводяться активні заняття за різними формами фізкультурно-реабілітаційної і спортивної роботи для дітей з інвалідністю у Волинській, Миколаївській, Полтавській, Черкаській, Київській областях. Задля збереження і удосконалення системи спортивних резервів, поліпшення функціонування ДЮСШ у 16 областях з урахуванням спеціалізованих шкіл-інтернатів для інвалідів відкрито 84 спеціалізованих відділень підготовки резерву паролімпійського спорту. Під час шкільних канікул більш 2 тис. дітей з інвалідністю оздоровлюється в таборах відпочинку [5].

З метою поширення своєї діяльності «Інваспорт» та його регіональні відділення щорічно організовують і проводять близько 46 чемпіонатів і першостей

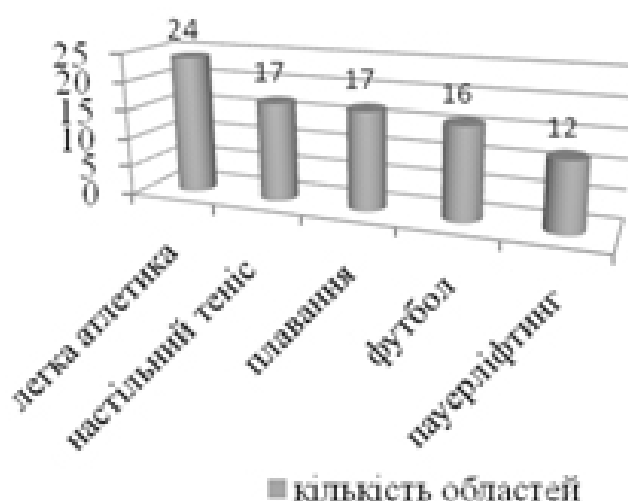

Рис.2 Найпопулярніші види спорту серед вихованців ДЮСШ в Україні

України. Зокрема, найпопулярнішими змаганнями стали серпнева Спартакіада серед дітей-інвалідів «Повір у себе», спортивний фестиваль «Мрії збуваються» і добродійна акція «Милосердя».

За даними Міністерства молоді та спорту в Україні, ДЮСШ здійснюють підготовку в 25 видах спорту. Проте вони не однаково розвиваються в різних областях України. В процесі дослідження з'ясовано, що легка атлетика – найпопулярніший вид спорту, яким займаються в усіх ДЮСШ України. Всі інші види спорту не мають такого розвитку в Україні (рис. 2).

Для ефективної діяльності спортивних організацій в адаптивному спорті важливим фактором є підготовка спеціалістів: спортивних тренерів, спортсменів, суддів, викладачів в області адаптивної фізичної культури та спорту. На жаль, в Україні недостатня освітня база для підготовки таких спеціалістів, але наша країна переймає досвід країн світу. Тож існує необхідність розширення освітньої, нормативно-правової та науково-методичної бази для підготовки спеціалістів у цій сфері. Важливим для ефективної роботи спортивних організацій для людей з інвалідністю є покращення матеріально-технічної бази: стадіонів, спортивних залів, майданчиків; обладнання, інвентарю.

Фахівці з адаптивного спорту в Україні вважають, що нині розвиток адаптивного фізкультурного руху покликаний дати новий імпульс фізичному та духовному оздоровленню української нації, формуванню в Україні громадянського суспільства [3].

Висновки. В Україні є дві основні організації, які займаються розвитком адаптивного спорту: Національний комітет спорту інвалідів України – громадська організація та «Інваспорт» – державна організація. Завдяки їх ефективній співпраці адаптивний спорт в Україні знаходиться на більш високому рівні розвитку ніж олімпійський.

На сьогодні в Україні функціонують 24 ДЮСШ, які мають максимально залучити осіб з інвалідністю до занять адаптивним спортом. Проте частка таких дітей порівняно із загальною кількістю дітей з інвалідністю в Україні надзвичайно мала. Найбільш представленими в ДЮСШ видами спорту є легка атлетика, настільний теніс, плавання, футбол та паурліфтинг.

Перспективними напрямками діяльності в діяльності спортивних організацій, що розвивають адаптивний спорт, визначені: розширення знань щодо значення занять адаптивним спортом серед осіб з інвалідністю, підвищення морально-етичних цінностей в суспільстві, необхідність розширення освітньої бази для підготовки висококваліфікованих спеціалістів в адаптивній фізичній культурі і спорті, створення науково-методичної літератури адаптивної направленості, підвищення інтересу суспільства до людей з інвалідністю.

Список використаної літератури:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови /Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: БТФ «Перун», 2002. – С. 23.
2. Офіційний сайт Національного комітету спорту інвалідів України –